

Matthæo, Nicolao, Joanne canonicis Parisiensibus; A fratre Daniele, magistro Alberto Lombardo, Petro de Lodevilla, et aliis quampluribus. Ad cujus rei perennem memoriam præsentem paginam scribi et sigillo nostro præcepimus confirmari.

Datum per manum Roberti capellani nostri.

IX.

Authenticum capituli Parisiensis super eadem procuratione.

(Anno 1191.)

[*Ibid.*, p. 45.]

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, amen. Ego MICHAEL Parisiensis decanus, totumque ejusdem ecclesiæ capitulum, notum fieri volumus, etc., ut in n° XXXIII.

Hanc igitur compositionem ad nos sub testimonio sigillorum abbatum prædictorum allatam approbavimus et ratam habuimus, præsentem chartam sub chirographi partitione conscribi præcipientes, et sigilli nostri sub impressione communientes.

Actum publice in capitulo nostro anno Incarnationis Dominicæ 1191, præsentibus illis quorum subscripta sunt nomina :

- S. Michaelis decani.
- S. Petri Præcentoris.
- S. Mauricii archidiaconi.
- S. Osmondi archidiaconi.
- S. Girardi archidiaconi.
- S. Galonis succentoris.
- S. Stephani presbyteri.

(17) Hæc charta data fuit inter 2 Maii 1194 et diem obitus Fulconis abbatis Sangermanensis, et 11 Sept. 1196, qua die defunctus est epis. Mauritius.

S. Radulphi presbyteri.

S. Matthæi presbyteri.

S. Willelmi diaconi.

S. Petri diaconi.

S. Odonis diaconi.

S. Adam subdiaconi.

S. Suggesti subdiaconi.

S. Henrici et Wilelmi puerorum.

Datum per manum Hilduini cancellarii.

X.

De quitatione Emelinæ mulieris Parisiensis facta ab abbate et conventu Sancti Germani de Pratis (17).

(Circa an. 1194.)

[*Ibid.*, p. 54.]

Ego ROBERTUS, Dei gratia Beati Germani de Pratis humilis abbas, universis præsentis litteras inspecturis, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra, quod venerabilis Mauricius Parisiensis episcopus donavit nobis et ecclesiæ nostræ Isabel ancillam suam in uxorem Roberti hominis nostri, ita ut nec ipsi aliquid in ea neque in descendantibus ex ea filiis vel filiabus liceat in posterum vindicare. Nos quoque domino Parisiensi episcopo in commutatione prædictæ ancillæ suæ, donavimus Emeliam ancillam nostram in uxorem Guarini hominis sui similiter, ut neque ecclesiæ nostræ, neque nobis aliquid in ea neque in descendantibus ex ea filiis vel filiabus liceat in posterum vindicare. Quod ut ratum permaneat, sigillo nostro præcepimus roborari.

ANNO DOMINI MCKCVIII

ODO TULLENSIS EPISCOPUS

NOTITIA

(*Gall. Christ. Nov.*, t. XIII, p. 1004.)

Hugone I Vadani-montis (*De Vaudemont*) comite et Agelina de Burgundia ejus uxore progenitus Odo, Gerardi II comitis germanus, in Ecclesia Tullesi sub Henrico a Lotharingia educatus est. Primum archidiaconi, tum thesaurarii munera obivit; episcopalem vero dignitatem est assecutus an. 1192. Sub pontificatus ejus initium de primicerii dignitate emergere difficultates. Theodoricus a Lotharingia, Mathæi I ducis filius, ad eam dignitatem, quæ licet a Riquino episcopo capitulari mensæ adunata, se promoveri curaverat. Post Theodorici obitum archidiaconus Tullesi, nomine Simon, sub falsa allegatione bullas ut ipse succederet a papa impetravit. Canonici, facta possessionis acceptioni intercessione, ad sanctam sedem appellarunt. At Simon suffultus potentis familiæ suæ auctoritate possessionem iniit. In adversandum impares canonici, ad summum pontificem confugerunt, qui hujus causæ judices instituit Catalaunensem et Lingonensem episcopos, abbates Altæsilvæ, Belliprati et Clarævallis, qui, in gratiam Simonis sententiam tulerunt. Ex quo judicio facta est ad summum pontificem appellatio, qui, re sedulo perpensa, secundum capituli vota pronuntiavit. Sexaginta canonicis centumque clericis vel vicariis capitulum tunc constabat. Alendis tot hominibus non sufficere cernens Odo proventus, ut canonicorum numerus ad quinquagenarium redigeretur obtinuit a Cælestino III, posita hac conditione ut suppressarum decem præbendarum reditus tam in canonicos quam in vicarios refunderentur. Statuit etiam Odo ut unusquisque e tribus scholarum institutoribus unius canonici præbendam sortiretur; qui vero humanitatis studia docerent.

rent, vicariorum præbendas essent habituri. Romam peregrinationem aggressus est : quo anno nobis incompertum ; sed certo scimus, dum ille abesset, Gerardum ejus nepotem, thesaurarium et archidiaconum, ab archiepiscopo Trevirensi vicarium generalem diocesis institutum fuisse. Alterum in Cluniacense monasterium iter suscepit, monachorum illic degentium sanctam conversationem virtutesque suscipiendi et æmulandi gratia. Plurimas res ecclesiæ suæ tradidisse dicitur in Actis episcoporum Tullensium. In synodo celebrata vii Idus Maii 1192, ad archidiaconorum et abbatum preces publicavit statuta de insequendis raptoribus, hæreticis et monachis apostatis. Ratas habuit eo anno item et 1196 indultas Flabonis-montis monasterio donationes. Subscripsit 1194 litteris in gratiam S. Michaelis. Ipso quidem anno pacem conciliavit inter Simonem ducentem Lotharingiæ et Ecclesiam Romaricensem. Ecclesiam d'Enville ab Herberto, Radulfo de Asperomonte filio, conditam sacravit anno 1195. Eodem anno Simoni de Parois, mox Jerosolymam profecturo, crucem exhibuit, ipsiusque in peregrinatione defuncti testamentum, quod ab illo acceperat, est executus. Mirevallensi cœnobio tradidit anno 1196 altare de Midrevault. Interfuit eodem una cum nepote suo comitis ab Henrico VI Cæsare Spiram indictis, ubi et ipse a legato apostolico crucem ad iter in terram sanctam suscipiendum accepit. Insequenti anno ad imperatorem querelam de Theobaldo I Barri comite, ut ecclesiæ Tullensis vexatore, detulit ; largitusque est canonicis S. Leonis prioratum de Nas et Leprosorum domum sitam in parochia de Petra-ficta. Confirmavit etiam viii Kalendas Junii ejusdem anni Hugoni abbati Cluniacensi ecclesiam de Mosterol. Adhuc etiam de exorta inter Simonem ducentem Lotharingiæ et Romaricensem Ecclesiam controversia litteras expedivit (1). Jerosolymam hoc anno vel insequenti profectus, uti voverat, in itinere decessit vi Kalendas Decembris, juxta Necrologium S. Mansueti. Corpus ejus in urbem relatum, in medio navis cathedralis humo mandatum est, dein in tumulum Hugonis, II Vadani-montis comitis, nepotis sui, in ipsa ecclesia sepulti, translatum.

(1) Bened., *Hist. Tull.*, prob., p. 98.

ODONIS STATUTA SYNODALIA

ANNO 1192 EDITA.

(D. MARTEN., *Thesaur. Anecd.*, IV, 1178, ex autographo Belli-Prati.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.

Odo, Dei gratia Leuchorum episcopus, omnibus ecclesiasticis personis in episcopatu nostro constitutis in perpetuum.

Noverint in posterum, ac memoriter teneant universi, quod dilecti nobis in Domino fratres et amici archidiaconi et abbates de episcopatu nostro ad nos venientes, et pro lacrymabilibus injuriis, quibus ecclesiæ nostræ et ecclesiarum ministri quotidie oppressi irremediabiliter laborabant et afficiebantur, pariter ingemiscentes; unanimiter nos rogaverunt, ut contra tyrannidem raptorum et quorumlibet malefactorum in eos desævientium, illud auxilium et protectionis consilium atque tutamen eis misericorditer exhiberemus, quod ex injuncta nobis cura et officio pastoralis eis paterne exhibere debebamus. Unde nos communicato cum eis consilio, sicut rationabile nobis visum fuit, et eorum discretæ consideratio nobis consuluit, statuimus quod in præsentis pagina capitulatum adnotari præcepimus.

I. *Divina non celebrentur in locis per quæ transeunt injuste ablata ecclesiis.*

Statuimus itaque, et sub anathemate interdiximus, ut quando per quocunque castrum seu villam in episcopatu nostro consistentem bona ecclesiarum nostrarum, seu cujuslibet clericorum nostrorum per injustam ablationem deducta transire, vel forte ibi pernoctare contigerit, ita quod exinde nihil prorsus ibi remaneat, interim divina ibi non celebrentur. Ubiunque autem bona illa vel ex toto, vel ex

A parte receptari, vendi, aut quocunque modo expendi contigerit, divina ibi fieri omnino interdiximus, et emptores pariter cum prædatoribus eadem excommunicationis sententia innodatos esse usque ad integram restitutionem, et condignam satisfactionem decernimus : hoc adjicientes, quod interim si qui ibi manentes, et illius injuriæ non consentanei nec auctores in extremis positi fuerint, confessionis et viatici suffragio fungantur, sepulturam vero in atrio non habeant, donec ablatis ex integro restitutis, et divina ibi celebrentur, et extra atrium positi sine omni emendatione debito atrii honore donentur.

II.

Constituimus etiam, ut si aliquis de principibus aut nobilioribus hujus terræ bona quælibet ecclesiarum seu clericorum nostrorum in propria persona sua per violentiam diripuerit, et in villam suam deduxerit ; in eadem villa, et in tota alia terra sua divina non celebrentur, donec ablata ex integro restituantur. Si vero milites, vel quicunque de familia tam principum quam nobilium aliorum bona quæcunque similiter ecclesiarum seu clericorum nostrorum violenter acceperint, et in villam domini sui deduxerint ; divina ibi penitus non celebrentur, donec ablata cum satisfactione ex integro restituantur ; et cum ipsi malefici auctores a nobis nominatim excommunicati fuerint, et hoc per episcopatum nostrum innotuerit ; ab omnibus presbyteris ubicunque divina fient, singulis dominicis diebus nominatim excommunicentur. Si vero pro